

ratione patefecit. Erat enim ante altare ubi ipse A
pretioso requiescit corpore, lampas ardens, quæ
nullo modo die noctueque exstinguebatur, quia quam-
vis modicum abesset corporaliter, non tamen deerat
spiritualiter. Is itaque qui ecclesiæ officio præerat,
cepit secum cogitando dicere quoniam idem lami-
nare in vanum ardebat, eo quod corpus beati Mar-
culfi in præsentem non esset, non considerans ibidem
Dominicum corpus (3) (quod majus et præcipuum
erat) cum angelorum adesse custodia. Quod cum
prave et inaniter cogitasset, exstincta lucerna abiit;
sed post transactum horæ spatium, causa cogente
aliqua reversus, dictu mirabile! illico oculis ejus
apparuit. Vidit namque eandem lampadem angelica
claritate fulgentem, ita ineffabili modo pendere, ut
nec fane desuper teneretur, nec terræ deorsum in-
ramberet. Erat autem magnæ visionis miraculum
quod inter funem et lampadem habebat cubiti spa-
tium, et inter lampadem et terram cubiti similiter
spatium; et, ut dixi, lumine cælesti accensa mira-
biliter ardebat. Non tibi forsitan ad credendum ani-
mus suffecisset, nisi fratrum populique concursus
testimonium effecisset. Nam ille timore pariter et
admiratione correptus, ex toto vico rem videre ni-
rabilem maximam concionem plebis evocavit. Multi
denique exuberare lacrymis, dicentes: Quoniam
piissimum Christi confessor Marculfus, ipsorum post
Deum custos vigilantissimus, et apud Deum multi-
plex advocatus, quamvis modico tempore esset alior-
sum, suos tamen filios per ostensionem miraculi
consolari ac visitare est dignatus. Actum est Cor-

A biniaci millesimo octogesimo quinto anno incarnati
Verbi.

5. Igitur, dilectissimi, qui hoc audire, et, ut
remur, credere non renuistis, scitote quia hoc tam
evidens miraculum ad honorem sancti sui, ad utili-
tatem quoque nostri Deus dignatus sit operari. Nec
immerito: quia enim beatus Marculfus, dum in con-
valle lacrymarum carne moraretur, opera tenebra-
rum abiecit, et indutus armis lucis viriliter ejusdem
lucis principi militavit; merito carnis onere levia-
tus, et ad supernaolorum, ut credimus, vectus,
auctori claritatis inluerere promeruit. Ergo non
dubitandum est quin exstinctam lucem reparaverit,
qui tenebras noctis in basilica sua esse abhorruit.
Verumtamen quoniam nihil fit in terra sine causa, et
B beato Gregorio dictante, comperimus quia Deus et
Dominus noster ad bene agendum aliquando verbis,
aliquando nos admonet ipsis miraculorum exem-
plis; curemus hujus sancti ac beati patroni nostri
Marculfi, ante cujus sacros cineres excubamus, cu-
jus etiam memoriam hodie solemniter celebramus;
curemus, inquam, hujus patrocinium quærere, ob-
secrantes ut suis piis precibus fuget tenebras cæci-
tatis et ignorantie nostræ, impetret nobis lucem
cælestis gratiæ: qua illuminati opera tepebrarum
abjiciamus, piisque intenti actibus armis lucis in-
duamur; his quoque muniti principem tenebrarum
proteramus: sic etiam victoria potiti, Conditori
lucis adhærere mereamur, qui vivit et regnat tri-
nus et unus Deus.

(3) In archivo cœnobii Remigiani legi litteras Si-
monis abbatis attestantis, Odonem de Sarceio mo-
nachum de conniventia sua redditus acquisivisse,
et de ipsis redditibus in ecclesia S. Remigii ante
majus altare super quod corpus Domini reponitur,
cerere perpetuo ardere instituisse. Id factum Wil-
lmo archiepiscopo Remensi, sub annum 1165.
Præverat uno sæculo Paulus abbas S. Albani in

Anglia, qui referente Matthæo Parisio, *pelcem ar-
genti dedit, constituendo, ut cereum contineret jugiter
ardentem ante majus altare.* Aimoinus observat Fly-
riaci morem fuisse a priscis institutum Patrius, ut
tam diebus quam noctibus trium lucernarum lumine
memorata illustraretur ecclesia. Lucernæ ergo com-
muniter adhibebantur olim, rarius cerei, ad conti-
num in basilicis lumen.

OPUSCULUM DE SEPTEM ARTIBUS

(Edidit D. RAVAISSON, *Rapports sur les bibliothèques des départements de l'Ouest*, Append., p. 404, ex codice
ms. sæculi XII in bibliotheca Alenconensi.)

Ad mensam philosophiæ sitientes currite,
Et saporis tripertiti septem rivos bibite,
Uno fonte procedentes, non eodem tramite,
Quem Pithagoras rimatus excitavit phisicæ,
Inde Socrates et Plato honestarunt ethicæ,
Aristoteles loquaci desponsavit logicæ.
Ab his sectæ multiformes, Athenis materiam nactæ,
Hoc liquore totam irrigarunt Græciam,
Quæ redundans infinite fluxit in Hesperiam;
Non tamen sine ductore vel tuto remigio,
Quia navem gubernantes Maro atque Cicero
Centum nautas acciverunt quemque suo studio.
Sic recta philosophia minas vicit æquoris,

Nostra sumens elementa pro Achivis litteris,
Tandem læta venit Romam per fluentia Tibridis.
Erat enim Roma potens bellorum victoriis,
Et ut omnes gentes suis subjecit imperiis,
Sic dicebat ut præstaret gemmis philosophicis.
Has ad sese Tulliana torsit eloquentia,
Cujus tonat vehementer trifida rethorica.
His imbuta pulsatastra Mantuana fistula.
Hinc non paucis evolutis annorum curriculum.
Severinus his successit in nullo dissimilis,
Quæ philosophiam spectant nullo minor meritis.
Præter hunc et supra dictos extiterunt plurimi.
D Præceptores et poetæ vel historiographi,

Quorum quosdam hic dicamus, nam convenit ordini. **A** Hec diffinit et discernit, dividit et asserit, Ili sunt Plautus, Naso, Flaccus, Nevius, Terentius, Ratiocinari potens, vincens invincibilis, Livius, Lucanus, Varro, Stacius, Salustius, Quam lampas clarificavit Manliani luminis. Plinius, Quintilianus, Juvenalis, Persius, Transtulit hanc resolvendo binis Anaëticis, Ennius, Cato, Catullus, Macer et Macrobius, Introducens Isagogas binis commentariis, Marcianus, Victorinus, Donatus et Servius, Et idem Kategorias cum Perierminiis, Priscianus primæ artis restaurator strenuus, Topica cum Sillogismis atque Differentiis, Multos tamen et præstantes vertimus et liquimus. Diffinitionum librum cum Divisionibus Nunc quedam hic libare nitimur ex artibus Explicavit, addens unum Propositionibus Profutura studiosis harum facultatibus. Hinc abstractas quantitates edocet quadrivium Primæ sedis fundamento presidens grammatica, Numeris et simphoniis mensurisque proprium, Preter denas atque ternas partes dividua, Et perpendit celi vias cursus atque siderum. In primis quinque pertita per bis quaternaria, Hujus quattuor in partes solvitur scientia, Hæc in ipsis studiorum discitur crepundiis, Enarranda binis formis sui sub essentia, Et sub ope instrumenti viam parat ceteris, Hinc testatur Severini diligens sollertia; Informando, edocendo infinitis regulis. **B** Quarum prima ceterarum mater arithmetica, Huic secunda sociatur civilis rethorica, Et postea septem vocum moderatrix musica, Tercia geometria, hinc ars astrologica. Et verbosa super omnes, partibus quinaria, Hæc forenses lites sedat, causas agit, clamitat, [lunam, polos, Discernendo, recusando, defendendo judicat, Parabellas, axem, decem circulos, Et quo vult leges retorquet, dicit, negat, implicat. Stellarumque noscit situs in occasum geminos. Cujus genere communis hinc est dialectica, Exultate Papienses cives inclitissimi, Quæ natura prior extat etiam grammatica, Apud quos quiescunt ossa insignis Boecii, Dum cunctas ligat et solvit, pervideri nescia : Vos his rivis inclarescentes jure post eximii.

FORMA EXCOMMUNICATIONIS

[MABILL. *Analect.*, Nov. edit., p. 162.]

Hæc excommunicatio facta est sub finem sæculi decimi, quo fere tempore excommunicationem subit Ragenardus comes Senonensis cum Gauzfrido et Geiloue canonicis Senonensibus; cujus excommunicationis exemplum primo typis editum est in tomo X Spicilegii, tum apud Steph. Baluzium in Appendice ad Reginonem. Varias excommunicandi formulas sæculo ix usitatas videsis apud Reginonem abbatem Priensiensem in lib. II De ecclesiasticis disciplinis, cap. 407 seqq.

Hæc est excommunicatio, in qua fuit sanctus Theutbaldus, Viennensis archiepiscopus, et Isarnus, Gratianopolitanus episcopus.

Quicumque habitantes Arelati hanc scripturam legeritis, admono, precor et adjuro per Patrem, et Filium, et Spiritum sanctum, per unum Deum et creatorem omnium, et per beatam Mariam Dei Genitricem, et per omnes sanctos Dei præsentis assistentes, ne dimittatis, quin omnibus palam annuntietis, nec sit aliquis qui tollat eam desuper altare beati Stephani, nisi dum lecta fuerit et audita, donec audiatis persecutores Dei Ecclesiæ, pro quibus rex agit, ad satisfactionem venire. Noverit itaque omnium fidelium Dei prudentia, qualiter ego Aimo, Valentiniensis sedis gratia Dei humillimus præsul, proclamaverim me ante præsentiam Gondradi regis senioris nostri, quod Aikardus terram beati Apollinaris egregii confessoris Christi, atque beati Cypriani gloriosi martyris injusto ordine tenebat, et contra Deum et sanctos ejus crudeli temeritate possidet. Et quoniam nulla ratione ipsum ad

C rectitudinem faciendam invitare potui, dignum davi ut iudicium æterni Regis Domini nostri postularem, et ejus ineffabilem misericordiam exorarem. Veraciter enim scimus quia gladius et ignis celestis imperatoris contra filios diffidentis vindictam operatur. Hac igitur necessitate imminente, protegente Domino Salvatore nostro, consilium et juvenam a senioribus nostris episcopis circa nos morantibus deprecati sumus, quorum mercedem et consecuti sumus secundum animi voluntatem. **H**abemus enim excommunicationem domni Theutbaldi, Viennensis archiepiscopi, domni Anblardi, Lugdunensis archimandrite, domni Widonis, Ancienensis præsulis, domni Isarni, Gratianopolitane sedis antistitis, necnon domni Gerauldi, Genevensis episcopi: **D** quorum in re hujuscemodi una est sententia atque consensus. Et quoniam Arelas caput est et esse debet istius Galliæ, proclamationem nostram ante præsentiam rectoris ejus deferre decrevimus, quatenus ne dedignetur merces ejus tantis patronibus prælibatis assensum accommodare. Sint itaque